

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

JENNI ALKIO

Maalattuja miehen malleja

KUVATAITEEN TUTKINTO-OHJELMA
2023

TIIVISTELMÄ

Alkio, Jenni: Maalattuja miehen malleja
Opinnäytetyö, AMK
Kuvataiteen tutkinto-ohjelma
Toukokuu 2023
Sivumäärä: 23

Tässä tekstissä kerron lopputyönä toteuttamastani maalauskokonaisuudesta ja sen tekoprosessista päiväkirjamaiseen tyyliin. Samalla käsittelen myös maalauksissani kuvaamia teemoja. Lopuksi kerron saamastani palautteesta.

Avainsanat: mies, kriittinen miestutkimus, feminismi, toksinen maskuliinisuus

Abstract

Alkio, Jenni: Painted models of men
Bachelor's thesis
Degree programme
May 2023
Number of pages: 23

In this thesis, I talk about my painting collection and its making process in a diary-like style. I also explain the themes depicted in my paintings. Lastly, I discuss about a feedback I received.

Keywords: man, men's studies, feminism, toxic masculinity

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 IDEAN SYNTY	6
3 TAIDE, TIETO JA SANOMA	8
4 FEMINISMI MIESTEN PUOLELLA	11
5 TUUMASTA TOIMEEN	12
6 LOPPUTYÖN TEEMOJA	15
6.1 Mies sukupuoli-identiteettinä	15
6.2 Isyys	16
6.3 Miesten välinen läheisyys	19
6.4 Rohkeus olla haavoittuva	20
7 LOPPUTULOS	21
LÄHTEET	23

1 JOHDANTO

Tavoitteenani on tuoda erilaisia maskuliinisuuden muotoja esille taiteen keinoin. Haluan vähentää toksista maskuliinisuutta sekä siitä johtuvaa miehiä kohtaan kohdistuvaa vihaa. Haaveeni saavuttaa jotain tällaista pelkästään taiteen avulla on ehkä hieman suuruuden hullua, mutta ainakin pystyn istuttamaan ajatuksen siemenen itämään. Tein lopputyönäni neljän maalauksen kokonaisuuden miehistä, jotka toksisen maskuliinisuutta kritisoimisen sijaan kuvastavat asioita, joita miehisyyteen liittyen tulisi hyväksyä ja normalisoida. Tässä tekstissä käyn läpi maalauskokonaisuuteni työskentelyprosessia samalla käsitellen niissä kuvaamiani teemoja. Miten teos rakentuu kiilapuusta canvaaksi ja siitä valmiiksi maalaukseksi? Miten ajatukset tuodaan visuaaliseen muotoon ja miten ajatusten virta muuttuu tekoprosessin aikana?

2 IDEAN SYNTY

Idea miehisyyteen liittyvästä taidekokonaisuudesta lähti itämään jo ennen opintojeni alkamista. Itse asiassa se sai alkunsa katsoessani animaatiisarjaa nimeltä Avatar: The Legend of Korra (nickelodeon:2012). Siinä yksi hahmo on erittäin geneerisen maskuliinisena kuvattu mies, mutta hänen tyttöystävänsä on miestä huomattavasti pidempi, mikä rikkoo heteropariskuntiin kohdistuvaa stigmaa (Kuva 1). Usein nimittäin ajatellaan, että miehen pitäisi olla naista pidempi. Ylipäättään pituutta pidetään tavoiteltuna piirteenä miesten keskuudessa, mikä taas saa keskivertoa lyhyemmät miehet kokemaan epävarmuutta omasta kehostaan.

Tämä oli ensimmäinen kerta, kun näin fiktiivisessä animaatiisarjassa pariskunnan kuvattavan näin ilman komedista tarkoitusta.

Hahmosuunnittelijoilla ja animaattoreilla oli täysi mahdollisuus luoda jälleen uusi yhteiskunnan ihanteisiin sopiva pariskunta, jossa mies on naista huomattavasti kookkaampi, mutta he tietoisesti tekivät päätöksen tehdä tällä kertaa jotain eri tavalla. Se jostain syystä teki minuun suuren vaikutuksen ja pisti miettimään muita toksisia, tai vähintäänkin kyseenalaisia ja turhia normeja, joita yhteiskunta on meille syöttänyt.

Jos tällä yhdellä kohtaoksella oli niin suuri vaikutus minuun, niin millaiset mahdollisuudet minulla itselläni olisi vaikuttaa ihmisten näkemyksiin omalla taiteellani? En päätenyt ottamaan maalauskokonaisuuteni teemoihin heteroparis-kuntien välistä pituuseroa, mutta se toimi lähtökohtana muille ideoilleni.

Olen saanut inspiraatiota myös sosiaalisesta mediasta. Varsinkin tiktok -sovel-luksessa on tullut vastaan useita sympaattisia videoita, joissa rikotaan suku-puoliin kohdistuvia stereotypioita. Yksi mies kuvaa elämäänsä floristina ja te-kee videoita, joissa esittelee mitä upeampia kukkakimppuluomuksia, jotka hän on itse sommitellut. Yksi kuvaa videoita, joissa hän ompelee ja suunnittelee vaatteita tyttöystävälleen. Yhdessä videossa raavas hevarimies on viettä-mässä tyttäriensä kanssa prinsessajuhlia, joissa he yhdessä örisevät metalli-musiikin tahtiin pehmolelujen keskellä vaaleanpunaiset prinsessamekot pääl-lään.

3 TAIDE, TIETO JA SANOMA

Opiskelujeni aikana olen sisäistänyt sen, että taideteoksissa merkitsee muikin kuin vain esteettisyys. Taideteoksilla on tarina, merkitys ja sanoma. Teemu mäki käsittelee näitä asioita myös kirjassaan ”taiteen tehtävä”. Hänen mukaansa taiteella on neljä pääasiallista tehtävää: nautinto, keskustelu, viisauden tavoittelu ja tunne-elämän kehittäminen. Parhaillaan taide hänen mielestään on filosofian ja politiikan joustava, laajennettu ja kokonaisvaltainen muoto.

Teemu mäki kertoo taiteen olevan myös tehokas viestinnän keino. Taide voi levittää tietoa erityisen tiiviissä, selkeässä ja iskevässä muodossa (Mäki, 2017). Näitä asioita haluan tavoitella myös omassa taiteessani.

Taiteen tehokkuutta viestinnän keinona on kierosti hyödynnetty myös propagandan levittämisessä. Propagandataide yleistyi erityisesti ensimmäisen maailmansodan jälkeen. Neuvostoliitossa jopa kehitettiin propagandaa varten oma taiteellinen tyyli suuntaansa, sosialistinen realismi, josta lopulta vuonna 1934 julistettiin Neuvostoliiton ainoa sallittu taiteen suuntaus. Mukaan kuvioihin tuli kulttitaide, jossa hallitsijoista tehtiin ikonimaalauksia ja muita palvottavia taideteoksia. (YLE uutiset: Päivi Puuhakka, Ville Juutilainen. 18.2.2015).

Propaganda ei kuitenkaan aina ole kiero manipulointia ja valheellista tiedon levittämistä. Käsite syntyi jo 1800-luvulla, jolloin sillä ei ollut vielä niin negatiivis-sävytteisiä mielle-yhtymiä. Alun perin propagandalla tarkoitettiin vain yksinkertaisesti yritystä vaikuttaa ihmisten mielipiteisiin. Periaatteessa siis myös maalauskokonaisuuteni on tietyn laista propagandaa.

Joskus taide saattaa herättää katsojissa jopa voimakasta aggressiota. Tästä surullinen ääriesimerkki on vuonna 2015 ranskassa tapahtunut pilalehti kohu. Charlie Hebdon -niminen ranskankielinen satiirilehti oli julkaissut pilakuvia profeetta Muhammadista (kuva2), mikä johti lehden toimitukseen kohdistettuun terrori-iskuun. Yhteensä 12 toimituksen jäsentä menetti henkensä. Pariisin terrori-isku saavutti maailmanlaajuisen huomion ja herätti keskustelun uskonnosta, terrorista ja sananvapaudesta. Isku toi uskonnolla motivoidun terrorismin näkyväksi eurooppalaisille. (Karhula)

Yleensä nykytaideteokset, joista puuttuu esteettinen kauneus ja teokset, jotka saavat kyseenalaistamaan, että ”voiko tätä kutsua edes taiteeksi?” ovat puolestaan sanomaltaan erityisen voimakkaita. Art Basel Miami Beachin taide näyttelyn Vip tilaisuudessa esitettiin Maurizio Cattelanin ”Comedian” -niminen taideteos. Teos koostui tuoreesta banaanista, joka oli kiinnitetty maalarinteipillä seinään. Useat lehdet, kuten The Guardian, uutisoivat, kuinka tämä kyseinen teos myytiin 120 000 dollarin hintaan. Ihmiset olivat pöyristyneitä ja seinään teipattu banaani herätti paljon kohua. Monet ymmärrettävästi kommentoivat, että on aivan naurettavaa maksaa noin valtavaa summaa banaanista, jonka taiteilija itse on ostanut paikallisesta marketista alle dollarilla.

Teoksen ideana nimenomaan on tehdä pilkkaa kuvataiteeseen kytkeytyvästä elitismistä ja rikkaista ihmisistä, jotka eivät tiedä edes banaanin todellista hintaa. Paras tapa saada taideteoksen sanoma näkyviin ja vaikuttaa maailmaan omalla taiteellaan on saada ihmiset keskustelemaan siitä, ja siinä Maurizio Cattelan todellakin onnistui. Mutta miten hän siinä onnistui? Voisiko kuka tahansa teipata banaanin seinään ja myydä sen 120 000 dollarilla? (O’Neil,

2019) Teoksen tekeminen itsessään ei vaadi teknistä osaamista, mutta vastaavanlaisen teoksen esittäminen taiteilijana vaatii jo vähän rohkeutta. Lisäksi uskottavuuden tuominen vastaavaan teokseen vaatii sen taiteilijalta jo ennestään olemassa olevaa kokemusta ja statusta.

Tämänhetkinen taiteellinen tyylini on melko klassista ja hyvin kaukana ”comedian” -teoksen kaltaisesta käsitetaiteesta, vaikka molempia yhdistääkin halu herättää katsojissa keskustelua. Ties vaikka minutkin löytäisi vielä joku päivä Miamiasta teippaamassa banaaneja seinille.

4 FEMINISMI MIESTEN PUOLELLA

Voisi sanoa, että opinnäytetyökokonaisuuteni on feminismiä. Se käsittelee samankaltaisia asioita, mitä feministit käsittelevät. Taiteeni kuitenkin rikkoo stereotypisoitunutta käsitystä feminismistä, ja se on tarkoituskin. Monilla on vääristynyt käsitys, että feminismissä ajettaisiin vain naisten oikeuksia ja asemaa. Tämä ei kuitenkaan pidä paikkansa. Feminismi ajaa sukupuolten välistä tasa-arvoa, eli sekä miesten että naisten oikeuksia. Harhakäsitys on kuitenkin ymmärrettävä, sillä feminismi syntyi naisten halusta saavuttaa samat oikeudet yhteiskunnassa, kuin miehillä. Myös liikkeen nimi ”Feminismi” viittaa naiseuteen, mikä lisää mielikuvaa naispainotteisuudesta.

Mitä pidemmälle historiassa mennään, sitä suuremman eron voimme huomata miesten ja naisten aseman välillä yhteiskunnassa. THL on listannut tasa-arvon edistysaskelia suomen historiassa. Vuonna 1860 Miehillä evättiin aviovaimoon kohdistuva kuritus valta. Pohjoismaiden ensimmäinen ylioppilaaksi valmistunut nainen lakitettiin suomessa 1870. Vuonna 1901 Naiset saivat miesten kanssa yhtäläisen opiskeluoikeuden yliopistoissa. Vuonna 1994 avioliitossa tapahtuva raiskaus kriminalisoitiin. (THL. Tasa-arvon edistysaskeleita)

Vaikka suomessakin naiset ovat saaneet taistella oikeuksiensa puolesta, Suomi on kuitenkin edelläkävijä monissa naisten oikeuksiin liittyvissä kysymyksissä. Joissain maissa naiset pakotetaan peittämään hiuksensa ja he eivät saa esimerkiksi ajaa autoa. Ei siis ihme, että naisten oikeuksien puolesta taistelu on näkyvämmän esillä.

Tästä kaikesta huolimatta myös miesten asemassa yhteiskunnassa riittää epäkohtia. Näiden ongelmien ratkomisesta on hyötyä molemmille sukupuolille. Arto Jokinen on suomalainen sukupuolentutkija ja miesaktivisti. Hän käsittelee kirjassaan ”Mieskysymys” miehiin liittyviä tasa-arvokysymyksiä. Ajankohtaisimpia kysymyksiä ovat muun muassa vain miehiä koskeva yleinen asevelvollisuus, miehiin kohdistuva parisuhdeväkivallan huomiotta jättäminen ja miesten ongelmat huoltajuuskiistoissa. (Jokinen, 2012, s.11-22)

5 TUUMASTA TOIMEEN

Kun olin saanut inspiraation teoskokonaisuuden teemasta, aloin miettimään mahdollisia keinoja esittää ideani visuaalisessa muodossa. Jossain vaiheessa esimerkiksi harkitsin, että kuvaan miehet enkelin siivillä korostaakseni miesten puhdasta ja viatonta puolta. En halunnut kuitenkaan tuoda teoksiini liian uskonnollista vaikutelmaa. Minun piti myös pohtia, että haluanko kuvata fiktiivisiä ihmisiä, tai ottaa mallikuvia netistä. Päädyin kuitenkin ottamaan malliksi itse henkilökohtaisesti tuntemiani henkilöitä, koska halusin, että varsinkin seksuaali- ja sukupuolivähemmistöistä kertovissa teoksissa esiintyvät henkilöt kuuluisivat oikeasti näihin vähemmistöryhmiin ja saisivat halutessaan vaikuttaa siihen, miten heidät teoksissa esitetään. Lisäksi tekijänoikeuskysymysten vuoksi oli turvallisempaa olla käyttämättä kuvia, jotka eivät olleet itse ottamiani tai joiden kuvaajiin minulla ei ollut suoraa yhteyttä. Muutenkin tuntemieni henkilöiden käyttö loi teoksiin enemmän tunnearvoa.

Ennen kun olin valinnut teoksieni aiheita, aloin jo rakentamaan ja suunnittelemaan pohjia. Tiesin, että halusin saada valmiiksi vähintään kolme teosta. Voisin toteuttaa lisää sitä mukaan, kun malleja on löytynyt. Koska kyseessä on lopputyöni, halusin kokeilla jotain vähän suurempaa, mitä yleensä teen. Olin kuitenkin sen verran realistinen, että otin teoksen koon valinnassa huomioon myös painon, kuljetuksen ja säilytyksen siltä varalta, jos teokset eivät tule myydyksi. Sopivaksi kooksi ensimmäiselle taululle valikoitui 120x120cm. Lisäksi halusin hieman muoto- ja mittasuhdevaihtelua, joten sisällytin kokonaisuuteen kaksi 50x120cm taulua.

Käytin koululta löytyvää paksua (3x7cm) vaneeri puuta. Normaalisti olen käyttänyt kapeampaa puuta, mutta suurissa pohjissa paksut rimat näyttävät yleensä paremmalta ja auttavat pitämään maalaus pohjan siistinä ja suorana. Mitä kapeampaa puu on, sitä herkemmin se lähtee taipumaan ja suuremmissa pohjissa kaikki vääristymät näkyvät entistä herkemmin.

Leikkasin rimat itse ja rakensin kehykset. Poraamisen ja naulaamisen sijaan päätin yhdistää puupalat toisiinsa puutappien ja liiman avulla. Tein keskelle vielä tukipalan, joka auttaisi maalaus pohjaa pysymään suorassa. Kaikista haastavin osuus kuitenkin oli ehkä kankaan pingotus. Samalla tavalla kuin puun vääntyminen näkyy herkemmin suuremmissa pohjissa, myös liian löyhästi kiinnitetty kangas erottuu yhä selkeämmin koon kasvaessa. Aiemmin olen kiristänyt omat pohjani vain paljain käsin ja ajattelin tälläkin kertaa turvautua omien käsieni voimaan. Ensimmäisen pohjan kiinni nidottuani minun oli kuitenkin pakko todeta, että oma puristusvoimani ei riitä tähän projektiin. Irrotin kaikki niitit veitsellä ja marssin kauppaan ostamaan työhön tarkoitettua pingotus pihdit.

Pohjien rakentelun kanssa samoihin aikoihin aloin etsimään malleja. Olin valmiiksi miettinyt ideoita, joista voisin tehdä teoksen ja tarkoituksena oli valita niistä muutama sitä mukaan, keitä saisin teoksiini malliksi. Aivan ensimmäisenä yritin etsiä malleja internetin ja sosiaalisen median kautta, mutta se ei tuottanut tulosta. Sitten aloin etsiä vähän lähempää ja aloin kysymään tuttaviani malleiksi.

Kun olin saanut kolme maalaus pohjaa rakennettua, aloin maalaamaan ja jäin vielä miettimään neljännen teoksen toteutumista. En ollut varma mistä aiheesta tekisin neljännen teoksen, tai ehtisinkö tehdä sitä ollenkaan. Myös koko oli vielä kysymysmerkki. Tutor-opettajani ehdotti toista isoa pohjaa. Valitettavasti minulla oli kangasta sen verran jäljellä, että se ei olisi riittänyt enää niin isoon tauluun. Muutenkin suhtauduin vähän skeptisesti toisen niin ison taulun toteuttamiseen, vaikka ajatuksena se kuulosti hienolta. Ajattelin, että päätän neljännen teoksen koosta vasta sitten, kun tai jos löydän siihen mallin ja saan valittua aiheen. Malli onneksi löytyi ja referenssikuvat otettuani totesin, että paras mittasuhte kovalle tulisi olemaan 1:1, joten loppujen lopuksi kuitenkin päädyin tekemään toisen 120x120cm pohjan ja ostamaan lisää kangasta taideliikkeestä.

Mustavalkoinen värimaailma mahdollisti kunnianhimoiset kokeilut, sävyjen miettimisen sijaan pystyi keskittymisen painottaen muotoihin. Mielestäni harmaa teema sopii myös kuvastamaan sitä kapeaa muottia, joihin miehiä yritetään asettaa.

Mieleeni tulivat myös vanhojen tanssit, joissa näkee aina kirjavan joukon mitä upeampia mekkoja kaikissa sateenkaaren väreissä ja niiden vieressä pelkäävät mustia frakkeja. Joskus joku mies on saattanut heittäytyä ja laittanut mustan sijaan jopa harmaan frakin päälle. Tämän kaiken harmauden keskelle halusin tuoda korostusväriksi pinkin, tai oikeastaan tarkemmin määriteltynä magentan punaisen. Pinkki usein yhdistetään feminiinisyyteen ja sitä ajatellaan tyttöjen värinä. Tässä teoskokonaisuudessa pinkki kuvastaa toksisista maskuliinisuuden normeista irtautumista sekä sopua ja tasa-arvoa sukupuolten välillä.

6 LOPPUTYÖN TEEMOJA

6.1 Mies sukupuoli-identiteettinä

Transsukupuolisia kyseenalaistetaan ja he joutuvat jatkuvasti selittelemään itseään. Jotkut ihmiset kokevat jopa vihaa heitä kohtaan ja kokevat transmiehet ja naiset jotenkin uhkana. Syynä tähän on mainittu mm. pelko siitä, että esimerkiksi miehet saattaisivat uimahallissa esittäytyä naisina vain päästäkseen naisten pukuhuoneisiin tiirailemaan muita naisia. Samaa pelkoa ahdistelun ja tiirailun kohteeksi joutumisena käytetään myös syynä siihen, miksi julkiset vessat eivät voisi olla sukupuolineutraaleja, tai miksi transmiehet eivät voisi käyttää miesten vessaa, tai toisin päin. Eniten vihaa kohtaavat ne transsukupuoliset, jotka eivät ”läpäise”, eli eivät muistuta tarpeeksi paljon cis sukupuolista. Ystäväystyini muutama vuosi sitten eräässä kansanopistossa elämäni ensimmäistä kertaa ihmisen kanssa, joka esittäytyi avoimesti transmiehenä. Olin toki kuullut transsukupuolisuudesta aiemmin, mutta se oli silti minulle aika uusi asia, ja opin ystäväiltäni paljon uutta. Ajattelin, että hän olisi juuri täydellinen henkilö yhteen teoksistani, joten pyysin häntä malliksi.

Pelkäsin, että hän ei pitäisi lainkaan ideastani, mutta päinvastoin hän oli otettu, että kysyin häntä malliksi. Lähetin hänelle referenssikuvia ja ehdotuksia, miten hän voisi poseerata.

Halusin tehdä teoksen, jossa transmies kuvataan miehenä, siinä missä muutkin. Halusin, että teoksestani vähintäänkin transitiioon perehtyneille tulisi selväksi, että kyseessä on transmies, mutta en halunnut korostaa sitä liian selkeästi, ettei tarkoitukseni heidän näkemisestään miehenä muiden joukossa katoaisi. Minulle tuli ajatus sisällyttää ”vihjeenä” miehen paljas rintakehä, jossa kuitenkin olisi vielä leikkausarvet näkyvissä. Epäroin kuitenkin esittää ystäväiltäni toivetta esiintyä ilman paitaa, jos kysymys tuntuisikin hänestä sopimattomalta ja hän kokisi olonsa epämukavaksi. Hän onneksi sanoikin olevansa suostuvainen esiintymään myös ilman paitaa ennen kuin ehdin sitä häneltä edes kysyä. Hänen valokuvaaja kaverinsa otti hänestä kuvia toiveideni mukaan, jonka jälkeen he lähettivät kuvat minulle.

Päädyin toteuttamaan ystävästäni kuvan, jossa asento on korostetun ylväs ja maskuliininen. Aloin piirtämään valkoisella tussilla ihmisen ääriviivoja mustaa pohjaa vasten, jotta minun olisi helpompi hahmottaa, mistä kohtaa aloittaisin maalaamisen. Sitten ihastuinkin siihen, miltä valkoinen ääriviiva näyttää tummanharmaata pohjaa vasten ja päätin, että hyödynnän sitä tehosteena kaikissa teoksissani.

Annoin teokselleni nimeksi ”Kaikkien edessä ja kaiken takana”. Nimi kuvastaa sitä, kuinka transmiehenä sinun pitää tulla kaikkien läheistesesi edessä ”kaapista ulos ja sinua vaaditaan keskustelemaan avoimesti erittäin henkilökohtaisista ja arkaluontoisista asioista. Teoksen henkilö seisoo myös kirjaimellisesti kaikkien näyttelyvieraiden ja muiden katsojien edessä. ”Kaiken takana” kuvastaa taas sitä, kuinka hän seisoo päätöstensä takana, vaikka muut kuinka sitä kyseenalaistaisivat. Suomessakin trans-poliklinikalle pääsy ja siellä käyminen ei todellakaan ole niin helppoa, mitä ulkopuolinen voisi ehkä kuvitella. Prosessi on todella pitkä ja trans-poliklinikan henkilökunta haluaa kaikin mahdollisin keinoin varmistaa, että päätöksen transitio prosessista tehnyt henkilö ei tule katumaan päätöstään jälkeenpäin.

6.2 Isyys

Arto Jokisen kirjassa ”Mieskysymys” käsitellään paljon isyyden vahvistamista. Isien lastenhoitovastuun ja perhevapaiden lisääminen on ollut perhe- ja tasa-arvopoliittisten ohjelmien keskiössä. Satunnaisesti valittu otos paljastaa sukupuolittuneen työnjaon, jossa lastenhoito ja kotityöt ovat edelleen enimmäkseen äidin vastuulla. (Jokinen, 2012, s.186-199)

Uskon, että isillä on myös suuri vaikutus siihen, miten lapset näkevät vastakkaisen sukupuolen: Jos isät suhtautuvat epäkunnioittavasti naisia kohtaan, myös pojista todennäköisemmin kasvaa epäkunnioittavia ja huonokäyttöisiä. Jos isä on käytökseltään toksinen ja taipuvainen henkiseen tai fyysiseen väkivaltaan, tyttärillä kehittyy herkemmin viha ja pelko miehiä kohtaan. Itse olen

siitä onnekas, että olen saanut viettää turvallisen lapsuuden turvallisten vanhempien kanssa.

Kolmanteen työhön en pyytänyt ketään varsinaisesti malliksi, vaan käytin kotoa valmiiksi valokuva-albumista löytyvää kuvaa isästäni ja sisaruksistani. Isäni ei vaikuta ulkoisesti kovin lempeältä tai helposti lähestyttävältä. Hänellä on jatkuvasti vihaisen näköinen ilme kasvoillaan ja aivastuksetkin kuulostavat raivon karjaisuilta. Sisäisesti hän on kuitenkin täysin vastakohta. Hän on erittäin kiltti ja lempeä ja pistää muiden hyvinvoinnin omansa edelle. Hän saattaa puhella useita vartteja puhelinmyyjän kanssa, koska ei vaan kehtaa sanoa ei. Joskus hän on tämän vuoksi päätenyt myös tilaamaan ties minkälaisia turhakkeita.

Nimen keksiminen maalaukselle osoittautui yllättävän vaikeaksi. Mietin aluksi nimiä, kuten ”Isyys”, ”Isän oppeja” tai ”Isä ja lapset”, mutta ne kaikki tuntuivat jotenkin liian suorilta ja töksähtäviltä. Vaikka maalaukseni käsittelee isyyttä, en halunnut käyttää nimessä suoraan sanaa ”isä”. Lopulta maalaukseni nimeksi valikoitui ”tuntematon kaalikerä”. Nimi saattaa vaikuttaa vähän hassulta ja se herätti myös opiskelija tovereideni keskuudessa hieman kummaksuntaa. Nimi on lainaus Samuli Putron ”tyttäreni” -nimisen kappaleen sanoista. Kappale käsittelee myös isyyttä. Siinä Samuli Putro luettelee lapsiperheen arkeen kuuluvia pieniä asioita, jotka kuitenkin muodostavat kullanarvoisia muistoja.

”Pienet varpaat, hoitopöytä

Sinisilmä, vasta tullut

Tuntematon kaalikerä

Samaa verta, tyttäreni

Nouse ylös, juoksuaskel

Maton reuna, hupsis

Otan syliin, lohdutan

Ei hätää, tyttäreni”

Samuli Putro- tyttäreni [musiikki kappale] 2021

Sanaa "kaalikerä" voidaan käyttää viitaten kapaloituun pieneen lapseen. Sana "tuntematon" maalauksessani taas merkitsee lapsen arvaamatonta tulevaisuutta. Vanhemmilla on suuri vastuu auttaa ja ohjata lapsia kohti parempaa "tuntematonta".

6.3 Miesten välinen läheisyys

Halusin toteuttaa maalauksen kahden miehen välisestä rakkaudesta. Kysyin eräältä jo aiemmin koulustamme valmistuneelta kuvataiteilijalta facebookin kautta, suostuisiko hän esiintymään lopputyössäni miehensä kanssa. Hän antoi suostumuksensa. Häneltä löytyi facebookista jo valmiiksi profiilikuva, jossa he molemmat esiintyivät toinen toista halaten. Se sopi täydellisesti maalauksideaani, joten uutta kuvaa ei tarvinnut ottaa.

Teoksen nimi on ”Nallet ja karhut”. Toinen vähän humoristisesti sävytetty nimi. Karhu nähdään usein uljaana petoeläimenä, ehkä jopa vähän pelottavana. Karhua pidetään myös maskuliinisuuden symbolina. Nalle taas on karhua esittävä pehmolelu, mutta siihen yhdistyy aivan päinvastaisia piirteitä: hellyys, lapsen seksuus, ja halaukset. Mielestäni teoksessani esiintyvät miehet edustavat näistä molempia puolia. He ovat molemmat piirteiltään hyvin rujoja ja maskuliinisia, eivätkä varsinaisesti edusta sitä yleisintä stereotypiaa homoseksuaaleista.

Teostani voidaan katsoa ainakin kahdesta eri näkökulmasta. Siinä voidaan nähdä homopariskunta, joka olemassaolollaan sulkee pois sen stereotypian, että homoudessa olisi jotain epämiehekästä.

Toisaalta katsoja voi olla yhdistämättä teoksissa esiintyviä miehiä pariskunnaksi, mikä sekin on hyvä asia. Halaukset ja fyysiset hellyydenosoitukset eivät nimittäin ole vain pariskuntien etuoikeus. Vanhemmat halaavat ja suukottavat lapsiaan ja myös ystävät voivat osoittaa rakkautta ja hellyyttä toisilleen ilman romanttista tai seksuaalista merkitystä. Tämä valitettavasti kuitenkin tuntuu olevan huomattavasti yleisempää vain naisten keskuudessa. Naisten keskuudessa myös esimerkiksi kehujen ja tuen antaminen ystäville tuntuu olevan yleisempää. Jotkut miehet ehkä näkevät tällaisen ”nolona” tai ”epämiehekkäänä”. Tämä on osa sitä toksista maskuliinisuutta, jonka haluaisin kitkeytyvän pois yhteiskunnastamme. Me kaikki tarvitsemme ja ansaitsemme rakastaa ja tulla rakastetuksi.

6.4 Rohkeus olla haavoittuva

Miehet asetetaan usein muottiin, jonka mukaan miesten tulisi olla vahvoja ja tunteiden näyttäminen nähdään ”heikkona”. Tämän vuoksi miesten on vaikeampi hakea tai saada apua. Myös itkeminen nähdään heikkoutena. Tämä johtaa tunteiden turruttamiseen, mikä taas johtaa patoutumien sekä erilaisten riippuvuuksien syntymiseen. Teokseni aihe on siis syntynyt useamman lähtökohdan yhdistelmästä, minkä vuoksi kyseinen teos on ehkä kaikista vaikeinten ja epäselkeinten tulkittavissa.

Neljänten teokseen oli kaikista vaikein keksiä ja löytää mallia. Lopulta löysin kaveripiiristäni yhden vapaaehtoisen malliksi. Hän oli ainoa malli, jonka kuvasin itse. Hyödynsin koulumme valokuvaus studiotilaa. Universaalimpi aihe ja täysi valta mallin asennon sommitteluun mahdollisti sen, että maalauksesta tuli moniulotteinen ja surrealistisempi, kuin muista maalauksista.

Maalauksessa mies on kiivennyt synkän ihmisiä muistuttavan kasan päälle ja kurottelee kohti kaukaisuutta. Mustien hahmojen mallina on toiminut sama henkilö, joka kipuaa itse näiden hahmojen päällä. Tätä ei kuitenkaan teoksen merkityksen löytämisen kannalta ole välttämätöntä tunnistaa. Nämä hahmot kuvaavat toksista maskuliinisuutta ja kaikkia ikäviä asioita, joista henkilö haluaa irtautua. Kurotus kaukaisuuteen on ikään kuin avunhuuto. Myös tämän teoksen läpi kulkee pinkki linja, josta mies yrittää saada otetta.

Teoksen nimi on ”Alla painavien katseiden”.

7 LOPPUTULOS

Kun teokset olivat valmiita, ne paketoitiin ja kuljetettiin Galleria Saskiaan Tampereelle. Siellä me porukalla ripustimme teoksemme seinille, tai laitoimme muulla tavoin esille. Seuraavana päivänä oli näyttelymme avajaiset ja sitä ennen kritiikki, jonka aikana kriitikko kävi kaikkien teoskokonaisuuden läpi yksitellen. Kriitikko aloitti selostamalla ääneen ajatuksenjuoksuaan teoksia katsoessa. Hän kertoi ääneen, mitä niissä näki ja mistä hän oletti teosten kertovan. Kriitikki oli hyvin sanoma painotteista, eikä siinä juurikaan keskitytty estetiikkaan tai tekniseen toteutukseen.

Kriitikko ei myöskään ottanut teosten nimiä ollenkaan huomioon. Omista teoksistani teos isästä ja miespariskunnasta olivat ehkä kaikista selkeimmät ja niiden sanoman kriitikko bongasikin hyvin nopeasti. Trans mies maalauksessani kriitikko osasi kiinnittää huomiota miehen rinnuksen alta kulkevaan viivaan ja oletti sen olevan jollain lailla merkityksellinen. Hän ei kuitenkaan ääneen sanonut, että olisi osannut tulkita henkilön trans mieheksi. Olin kuullut jo aiemmin eri ihmisiltä palautetta, että tämä on monilta jäänyt maalauksesta huomaamatta. En ollut varma, olisiko se hyvä vai huono asia. Toisaalta olin iloinen maalauksessa esiintyvän ystäväni puolesta, että hän ”läpäisi”. Toisaalta minua huolestutti, että jääkö teokseni pointti ihmisiltä kokonaan huomaamatta.

Näyttelyn jälkeen sain kuitenkin eräältä tuttavaltani viestiä. Emme varsinaisesti olleet hirveästi tekemisissä, joten olin tästä jo valmiiksi hieman yllättynyt. Tuttavani on itse trans mies. Hän kehui teosta ja kertoi heti ymmärtäneensä sen pointin. Hän kertoi teoksestani oman analyysinsä, joka osui täysin naulan kantaan. Olin erittäin kiitollinen hänen viestistään ja se osoitti, että jos muut eivät maalaustani ymmärrä, niin vähintäänkin itse kohderyhmä ymmärtää.

Sain myös kritiikkiä, että teoskokonaisuuteni aiheet tuntuivat ylikulutetuilta. Kieltämättä useampi teemoista oli sellaisia, jotka ovat olleet jo useamman vuoden verran mediassa paljon esillä ja pelkäsin itsekin, että joku saattaa nähdä

teosteni aiheet geneerisinä. Itse kuitenkin koen, että näitä asioita ei voi liikaa käsitellä. Mitä enemmän ne saavat näkyvyyttä, sitä normaalimmaksi ne muuttuvat. Ja tavoitteeni alun perinkin oli nimenomaan näiden asioiden normalisointi. Taidekokonaisuuteni ei myöskään ole mikään poliittinen uutiskatsaus. Se on taidetta. Se on mustan, harmaan, punaisen ja vaaleanpunaisen sävyjä. Se on cottonduckia, vettä ja akryylimaalia. Se on lennokkaita siveltimenvetoja, roisketta ja vähän valkoisella tussilla tuhrustamista. Näissä maalauksissa on ilo, suru, rakkaus ja stressi. Kaikki ne tunteet, joita olen niitä maalatessa käynyt läpi.

LÄHTEET

Cattelan, M. (2019). The Comedian. [taideteos]

Jokinen, A. (2012). Mieskysymys, Miesliike, -työ. -tutkimus ja tasa-arvopolitiikka. Tampere University Press.

Karhula, P. Charlie Hebdo- Terrori-isku sananvapauden juurille. Tiellä sananvapauden. Haettu 2.5.2023 osoitteesta <https://sananvapauden.fi/artikkeli/2477>

Mäki, T. (2017). Taiteen tehtävä, Esseitä. Into Kustannus OY.

Nickelodeon. (2012). Avatar- The Legend of Korra. [animaatio sarja]

O’Neil, L. (2019). One banana, what could it cost? \$120,000 – if it’s art, The Guardian. Haettu 2.5.2023 osoitteesta <https://www.theguardian.com/artand-design/2019/dec/06/maurizio-cattelan-banana-duct-tape-comedian-art-basel-miami>

Puuhakka, P & Juutilainen, V. (2015). Neuvostotaide oli propaganda väline -näin taiteella yritettiin vaikuttaa ihmisten mieliin, Yle uutiset, <https://yle.fi/a/3-7800111>, haettu 2.5.2023

Samuli Putro. (2021). Tyttäreni [musiikki kappale]

THL. (2023). Terveystieteiden tutkimuskeskus. Tasa-arvon edistysaskeleita. <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/lait-ja-politiikka/tasa-arvon-edistysaskeleita>